

2023-09-26 Nr. NV-2344

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-1186 TAIS-23-10610(2))		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ, KURIŲ SAVININKĖ AR DALININKĖ, TURINTI DAUGIAU NEGU PUSĖ BALSŲ VISUOTINIAME DALININKŲ SUSIRINKIME, YRA VALSTYBĖ AR SAVIVALDYBĖ, VADOVŲ IR DARBUOTOJŲ DARBO APMOKĖJIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Grąžinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

- Galiojanti viešųjų įstaigų skirstymo į 4 grupes sistema yra neefektyvi, riboja galimybes taikyti motyvuojančią ir darbuotojus pritraukiančią darbo apmokėjimo sistemą viešosiose įstaigose, kuriose savininkė ar dalininkė, turinti daugiau negu pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė ar savivaldybė (šiuo metu yra 324 tokios viešosios įstaigos: 103 valstybės, 216-savivaldybių, 5 veikia regioniniu lygmeniu);
- Nėra galimybių nustatyti teisingo apmokėjimo principais grįstą, viešosios įstaigos poreikius atliepiančią, motyvuojančios darbo apmokėjimo sistemas.

Viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė, turinti daugiau negu pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė ar savivaldybė, vadovų ir darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo projektu (toliau – Projektas) įgyvendinamas Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 ir Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155, 9.3 papunktyje „Stiprūs ir atsakingi vadovai – valstybės tarnybos veidas“ nustatytus veiksmus.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Projektu *siūloma nuo 2024 m. sausio 1 d.:*

- viešųjų įstaigų vadovų darbo apmokėjimą reglamentuoti įstatymu, o ne Vyriausybės nutarimu.
- įstatymas bus netaikomas:
  - valstybinėms aukštosioms mokykloms;
  - asmens sveikatos priežiūros įstaigoms, kurių savininkė ar dalininkė, turinti daugiau negu pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė ar savivaldybė,
  - valstybiniams mokslinių tyrimų institutams, veikiantiems kaip viešosios įstaigos;
- įstatymo projekto nuostatos yra taikomos viešųjų įstaigų vadovams ir darbuotojams, kurių savininkė ar dalininkė, turinti daugiau negu pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybės arba savivaldybė (toliau – viešojo įstaiga);
- nuspręsta atsisakyti galiojančio viešųjų įstaigų skirstymo į 4 kategorijas (pagal veiklos pobūdį, sprendimų galiojimo ribas, veiklos mastą etc.) ir viešąsias įstaigas skirstyti į **2 kategorijas**:
  - viešąsias įstaigas, kurios turi viešojo administravimo įgaliojimus (I įstaigų kategorija) ir**
  - kitas viešąsias įstaigas (II įstaigų kategorija).** Viešosios įstaigos kategoriją nustatys visuotinis dalininkų susirinkimas arba viešosios įstaigos savininkė, arba savivaldybės meras rašytiniu sprendimu, atsižvelgdami į viešosios įstaigos veiklos pobūdį. SADM duomenimis, **I viešųjų**

įstaigų kategorijai galėtų būti priskiriamos 14 viešųjų įstaigų, II kategorijai – 310 viešųjų įstaigų.

- Pareiginės algos koeficientai susiejami su pareiginės algos (atlyginimo) baziniu dydžiu (1785,4 euro).
- nustatoma, kad viešosios įstaigos **vadovo darbo užmokestį sudarys:**
  - **pareiginė alga,**
  - **papildoma darbo užmokesčio dalis** (negali viršyti 30 procentų viešosios įstaigos vadovui praėjusiais finansiniais metais išmokėtos pareiginės algos) viešosios įstaigos vadovui nustatoma ir išmokama vieną kartą, pasibaigus finansiniams metams ir patvirtinus finansinių ataskaitų rinkinius, atsižvelgiant į praėjusių finansinių metų viešosios įstaigos veiklos tikslų įgyvendinimo ir (arba) viešosios įstaigos vadovui numatytų užduočių įvykdymo rezultatus. (I kategorijos viešosios įstaigos vadovas maksimaliai galės gauti metinę 25 067,02 eurų papildomą darbo užmokesčio dalį, II kategorijos – 19 282,32 eurus). Papildomos dalies dydį nustatys visuotinis dalininkų susirinkimas arba viešosios įstaigos savininkė, arba savivaldybės meras.¹
  - **premijos,** skiriamos viešosios įstaigos vadovui už išskirtinį jo indėlį įgyvendinant viešosios įstaigos tikslus arba pasiektus papildomus išskirtinius rezultatus. Premija negali būti didesnė negu 4 vadovo pareiginės algos dydžiai (I kategorijos viešosios įstaigos vadovas maksimaliai galės gauti 27 852,24 eurų o, II kategorijos – 21 424,8 eurų premiją). Premiją skiria viešosios įstaigos visuotinis dalininkų susirinkimas arba viešosios įstaigos savininkė, arba savivaldybės meras;
  - **priemokos** (už pavadavimą; už papildomų užduočių, suformuluotų raštu, atlikimą; už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą. Skiriama priemoka negali būti mažesnė kaip 10 procentų vadovo pareiginės algos, o skiriamų priemokų, suma negali viršyti 80 procentų vadovo pareiginės algos, t.y. I kategorijos viešosios įstaigos vadovas su maksimalia galima pareigine alga ir maksimalia priemokų suma, maksimaliai galės gauti 12 533,51 eurus per mėnesį o, II kategorijos – 9 641,16 eurus). Priemokas skiria viešosios įstaigos visuotinis dalininkų susirinkimas arba viešosios įstaigos savininkė, arba savivaldybės meras
  - **mokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties ir viršvalandinį darbą, budėjimą.**
- **išplečiami pareiginės algos koeficientų intervalai,** žymiai padidinat viršutines koeficientų ribas – viešųjų įstaigų, kurios turi viešojo administravimo įgaliojimus, vadovams nustatomas pareiginės algos dydis nuo **3570,8 Eur** iki **6963,06 Eur** (šiuo metu aukščiausias tokių įstaigų vadovų vidutinis atlyginimas – 3255,5 Eur), o viešųjų įstaigų, kurios teikia viešąsias paslaugas, vadovams – nuo **1963,94 Eur** iki **5356,2 Eur**:

Įstaigos kategorija	Nutarime numatyti pareiginės algos dydžiai 2023 m., EUR, bruto	Nustatomas pareiginės algos dydis projekte įstaigų, kurios teikia viešąsias paslaugas, vadovams, EUR, bruto	Nustatomas pareiginės algos dydis projekte įstaigų, kurios turi viešojo administravimo įgaliojimus, vadovams, EUR, bruto
I	2 473,8 – 2 976	1 963,94 – 5 356,2	3 570,8 – 6 963,06
II	2 213,4 – 2 473,8		
III	1 953 – 2 213,4		
IV	1 655,4 – 1 953		

¹ Pagal **dabar galiojantį reguliavimą**, viešosios įstaigos vadovo pareiginės algos dydis gali būti padidinamas iki 75 procentų, jei viešojo įstaiga vykdo veiklą, skatinančią inovacijas, verslumą, verslo plėtrą ir investicijų pritraukimą į Lietuvos Respubliką, teikia metodinę pagalbą dėl nacionalinių plėtros programų portfelio bei viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų ar atlieka su valstybės valdomų įmonių valdymo politikos įgyvendinimu susijusias funkcijas. Mėnesinės algos **kintamoji dalis negali viršyti 50 procentų viešosios įstaigos vadovui nustatytos mėnesinės algos pastoviosios dalies**. Viešosios įstaigos vadovui už gerus darbo rezultatus ir gerai atliktas pareigas pasibaigus finansiniams metams ir patvirtinus finansinių ataskaitų rinkinius iš sutaupytų viešosios įstaigos lėšų, skirtų darbo užmokesčiui, **gali būti skiriama premija, kuri negali būti didesnė už vienos mėnesinės algos pastoviąją dalį**.

Pasirinkite elementą.

Įstaigos kategorija	Vidutinis pareiginės algos dydis 2022 m. su galimais padidinimais, EUR, bruto*	Vidutinis pareiginės algos dydis 2022 m. su galimais padidinimais, kartu su kintamąja, EUR, bruto	Vidutinis pareiginės algos dydis 2022 m. su galimais padidinimais, kintamąja dalimi ir 1/12 premijos EUR, bruto
I	3 255,5	4 758,1	4 863,3
II	2 899,8	3 844,1	4 032,8
III	2 430,4	2 955,9	3 099,6
IV	2 003,1	2 975,3	2 998,8

2 lentelė. Viešųjų įstaigų vadovų vidutinio darbo užmokesčio duomenys 2022 m.

*Lentelėje pateikiami 2022 m. darbo užmokesčio vidurkiai, 2023 m. duomenys dar nėra paskelbti

- numatoma, kad viešosios įstaigos darbuotojų (įskaitant ir viešosios įstaigos vadovo pavaduotojus) darbo apmokėjimo sąlygas nustato viešojoje įstaigoje patvirtinta darbuotojų darbo apmokėjimo sistema;
- nuo 2024 m. gegužės 1 d. įsigaliojus naujamai Viešųjų įstaigų įstatymo redakcijai pereinamuoju laikotarpiu iki 2025 m. spalio 31 d., per kurį viešosios įstaigos, kurios neteikia viešųjų paslaugų ir neturi viešojo administravimo įgaliojimų, turės būti pertvarkytos į kitos formos juridinius asmenis (*išskyrus tas, kurių teisinė forma įtvirtinta kituose įstatymuose*), įsigaliojus įstatymo projektui valstybės teisinėje sistemoje bus tiek viešųjų įstaigų, kurios neteikia viešųjų paslaugų ir neturi viešojo administravimo įgaliojimų, tiek viešųjų įstaigų, kurios teikia viešąsias paslaugas ir / arba turi viešojo administravimo įgaliojimus;
- nustatoma, kad viešosios įstaigos vadovų darbo užmokesčio dydžiai ir nustatyti viešosios įstaigos veiklos tikslų rodikliai, ir (arba) viešosios įstaigos vadovo užduotys turi būti kasmet skelbiami viešosios įstaigos interneto svetainėje;
- numatoma, kad viešosios įstaigos darbuotojų maksimalus bazinis darbo užmokestis negali viršyti viešosios įstaigos vadovo maksimalaus pareiginės algos dydžio, nustatyto įstatymo projekto priede, išskyrus atvejus, kai pagal įstaigoje patvirtintą darbuotojų darbo apmokėjimo sistemą, atsižvelgiant į Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą tam tikrų profesijų atstovų trūkumą Lietuvos Respublikos darbo rinkoje, darbuotojui numatomas didesnis bazinis darbo užmokestis, bet ne didesnis, nei 100 procentų didesnis už atitinkamai viešųjų įstaigų vadovų kategorijai nustatytą maksimalią pareiginės algos koeficiento ribą, taip nustatant maksimalias bazinio darbo užmokesčio ribas taikytinas darbuotojams.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Tam, kad tinkamai būtų įgyvendintas siūlomas teisinis reguliavimas, priėmus įstatymo projektą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti ir iki **2023 m. gruodžio 31 d.** Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 26 d. nutarimą Nr. 598 „Dėl viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra valstybė arba kai valstybė turi daugumą balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, vadovų apmokėjimo“ bei parengti ir Vyriausybei pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimo Nr. 1177 „Dėl atskirų profesijų, kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigose, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą.

Viešųjų įstaigų kurių savininkė ar dalininkė, turinti daugiau negu pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė ar savivaldybė dalininkų susirinkimas arba viešosios įstaigos savininkė, arba savivaldybės meras **iki šio įstatymo įsigaliojimo, t.y. iki 2023 m. gruodžio 31 d.** turi peržiūrėti arba parengti ir patvirtinti vadovų darbo apmokėjimo sistemas.

Jei viešosios įstaigos vadovui iki šio įstatymo įsigaliojimo nebuvo nustatyti konkretūs viešosios įstaigos veiklos tikslai ir (arba) viešosios įstaigos vadovo užduotys, jų rodikliai, visuotinis dalininkų susirinkimas arba viešosios įstaigos savininkė, arba savivaldybės meras šiuos rodiklius turi nustatyti iki **2024 m. sausio 31 d.**

Dėl lėšų įgyvendinimui: teikime nurodyta, kad, atsižvelgiant į tai, kad įstatymo projektu nėra didinamos pareiginės algos minimalios ribos (jos atitinka 2022 m. faktiškai taikytą pareiginės algos pastoviosios dalies dydį) priimtam įstatymo projektui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės, tačiau sutaupyti valstybės biudžeto

Pasirinkite elementą.

lėšų nebus galimybių.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Centrinė Projektų valdymo agentūra siūlė, kad Įstatymo projekte turėtų būti įtvirtintos ne tik pareiginės algos koeficientų ribos, bet ir atitinkami kriterijai pagal kuriuos konkrečios koeficientų ribos būtų priskirtinos atitinkamai viešajai įstaigai pagal nustatytus kriterijus taip pat įtvirtinti viešųjų įstaigų skirstymą į dideles, vidutines, mažas, labai mažas, priskiriant konkretų koeficiento dydį (pareiginės algos dydį) pagal viešųjų įstaigų minėtą suskirstymą, paliekant Įstatymo projekte nustatytas kategorijas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

PAŽYMĄ PARENGĖ

Jurgita Žilinskienė

Viešojo valdymo grupė , Pavaduojantis/ti V.Vervečkienę